

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmae Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

Rationibus ostenditur, quòd fatui sint qui dicunt se non posse continere.
Cap. II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46161)

dicere, Non possum fornicari: quā nō possum continere. Et in veritate qui perfectā fidē haberet, q̄ delectatio fornicationis esset venenata, sic faceret. Nōne si apponeretur alicui cibus amarissimus vel venenatus, ipse statim diceret, Non possum aliquo modo comedere: voluptas verō prohibita est: venenata & morte amarior. Vnde Eccl. 7. Inveni amariorē morte mulierē. Quod intelligitur de voluptate, quā est morte amarior: quia hic morte culpę interficit: in futuro verō interficit morte aeterna, tam corporis quā animæ. Ad idem potest adduci quod legitur Eccl. 15. Apposuit tibi aquā & ignē: ad quod volueris, porrige manū. Et pōt: Ante hominē vita & mors: bonum & malū, quod placuerit, dabitur ei. Ad idem facit illud Apostoli. Fidelis est Deus, qui nō permittet vos tēteri supra id quod potestis, & Matt. 11. Iugū enim meum suauē est, &c. Quomodo enim leue est, si est importabile: Et illud 1. Ioan. 5. Hęc est charitas Dei, vt mādata eius custodiamus, & mādata eius grātia non sunt. Ad idem potest referri illud Hier. Maledictus qui dicit Deum pręcepisse impossibile. Idem: Violentiā facit Deo, qui perit ab eo quod soluere nō potest. Ius enim iustitię humanę est, nō esse licitū petere ab homine quod soluere nō potest. Quod si verū est, multo fortius nō est licitū iustitię diuinę petere hoc. Idē: O prophana temeritas, o velātorū insania, Deū sciētię duplici ignorātia cōdemnatis: scilicet q̄ nesciat quid fecit, q̄ nesciat quid iusserit, quasi imposuerit mandatū quod impleri non possit. Proh neas, imponitis iniquitatē iusto, crudelitatem pio, ac si vos quod suspicari sacrilegium est, ad salutē non fecerit, sed ad pōnā. In qua auctoritate insinuat Hier. illos esse blasphemos, qui dicūt se nō posse continere. Deo enim imponunt ignorantiam, iniustitiā & impietatē. Cōtra tales potest etiā adduci illud Aug. Nemo peccat in eo quod vitare non potest. Et illud, Peccatū adeō est voluntariū, q̄ si nō est voluntariū, nō est peccatum. Et illud Sen. Omitte excusationes, nemo peccat inuitus.

Rationibus ostenditur, quod facti sint qui dicunt se non posse continere.

CAP. II.

Consequēter sunt rationes ponendę, quibus vti possumus contra eos, qui dicūt se non posse cōtinere. Primō ergo dicimus illis, q̄ ipsi faciunt verecundiā sibiipsis, & confitentur suum magnum opprobriū. Confitentur enim vilissimam partem quā in eis est sibi dñari, & adeō perfecta dominatione q̄ oportet fieri, quod illa pars imperauerit, & hoc cum vigilis multis, cum laboribus multis & expensis, cū periculo animæ, &

FF 2

etiam corporis quandoq;. Bene videtur cor amisisse qui talem
 seruitutē tolerat: melius esset tolerare seruitutem leprosi vnus,
 quā istā. Vnde rectē numeratur fornicatio cum his quæ au-
 ferunt cor. Osee 4. Fornicatio, vinum, & ebrietas auferunt cor.
 ¶ **Secundò** dicimus q̄ in talibus hominibus est impotentia,
 quæ non videtur esse in paralyticis hominibus. Non enim pos-
 sunt sedere, nec iacere. Si enim hoc possent, diabolus nō ferret
 eos ad locum in quo fornicarentur. ¶ **Tertiò** dicimus q̄ cum
 dignitas ista sit data homini præ cæteris animalibus, q̄ liberū
 habeat arbitrium, ipsi nō solū similes facti sunt brucis, imò etiā
 inferiores. Minus enim habent libertatis quā bruta, & quodam-
 modo magis habēt brutalē concupiscentiā, & maiori seruituti
 subiectam. Pisces enim temperat se ab esca si hamum videat, &
 auis à granis si laqueū videat: miser verò homo timore mortis
 æternæ nō potest se temperare ab esca voluptatis in omētaneæ.
 ¶ **Quartò**, dicimus q̄ talis vno solo gattione præsentē nō au-
 deret fornicari, sed sola verecūdia cohiberet eū: quanto magis
 præsentia Dei & Angeli qui sibi deputatus est ad custodiā, de-
 beret eū cohibere? Boëtius in lib. Cōsolat. Magna nobis, si dissi-
 mulare nō volumus, indicta est prohibitis necessitas, cum ante
 oculos iudicis agamus cūcta cernentis. Bern. In quo vis diuerso-
 rio, in quo vis angulo reuerentiā habe angelo tuo, nec audeas
 illo præsentē quod me vidente non auderes. Versificator: Cum
 quid turpe facis quod me cernere ruberes. Cur spēs tante Deo
 non magis ipse rubes? Non est dicendum q̄ equus non possit
 cohiberi ex quo modico freno cohibetur: sic nō debet dicere,
 non possum me cohibere à peccato carnis, ille quem frantum
 erubescentiæ cohiberet. ¶ **Quintò**, dicimus q̄ non est verisimi-
 le, q̄ domus alicuius hominis eo inuito cōburatur, ex quo ipse
 voluntatiē ignē apponit. Ignē propriis manibus in domo cor-
 poris sui apponunt, qui cibos & potus ad libidinem excitātes su-
 munt. ¶ **Sextò**, dicimus q̄ non debet dicere infirmus, non pos-
 sum curari, qui solū propter hoc nō curatur, quia cōsilio nō ac-
 quiescit. Hæc est sola causa quare laborātes in infirmitate spi-
 rituali nō curātur, quia cōsilio cælestis medici nō acquiescunt.
 Illa quæ ad cōsiliū corporalis medici proprios crines depo-
 neret, ad cōsiliū spiritualis medici non vult deponere alienos.
 Usurarius qui corporali medico p̄ptos daret denarios ad cō-
 siliū spiritualis non vult restituere alienos. ¶ **Septimò**, dicimus
 q̄ nulla est eius excusatio, qui castrum fidei suæ cōmissum ho-
 stibus domini sui vili pretio reddit, muris adhuc integris suc-
 cursu

cursu nō postulatō à dño suo, nec expectatō : cūm sciat eum & posse, & velle subuenire ei. Nec est, credendū ei à domino suo, si dicat, nō poterā me tenere. Omnia ista facile est videre in eo qui pretio vilis voluptatis castrū corporis sui tradidit diabolo in primo cōflictu tērationis, nō misso nuntio orationis ad dominum pro succursu, quū dñs possit ei subuenire, & velit. Non vult enim exheredari. Vnde Apostol⁹: Fidelis Deus qui nō permittet vos tētari supra id quod potestis: sed faciet etiā cū tentatione prouentū, vt possitis sustinere. ¶ Octauo, dicim⁹ qd nō videtur inuitus mori qui volūtariē mortē suā carē emit: nec inuitus capi, qui hostes insequitur, & inter man⁹ corū se ponit, quū sciat se eis nō posse resistere, quum sola fuga securus possit esse. Sic nō debet dicere, Non possum continere, qui confortia mulierū non vult fugere, quū debile se agnoscat. ¶ Nono dicimus qd si talis qui dicit se nō posse cōtinere, haberet tantā voluntatē continēdi quantā habet vinū suū custodiēdi, de facili contineret. Si tanta diligētia obstrueret sensus corporis sui, cū sentit cōscientiā per eos aliquantulū dānificatā, quāta diligētia obstruit foramē dolij sui, cū perpendit per illud aliquantulū vini exisse? ¶ Decimo, quærimus ab eo qui se nō posse cōtinere dicit à quo cogitur ad fornicandū, vtrū à diabolo, vel à carne, vel ab ipsa muliere: A diabolo nō, cū dicat de eo Greg. Non est timendus hostis qui non potest vincere nisi volentē. Super illud Mat. 4. Si filius Dei es, mitte te deorsum: dicit Gl. In quo infirmus ostēditur, cū nulli nocere possit, nisi ille prius se deorsum miserit. Si dicat se à muliere cogi, ridiculū est hoc, cū potius ipse eā cogat. Si à carne, ille hanc excusationē non recipit qui ei dominium carnis dedit. Vnde Gen 3. dicitur ad mulierē quæ tenet figuram carnis: Sub viri potestātē eris, & ipse dñabitur tui. ¶ Undecimo, quærimus à tali quo modo ipse intelligat hoc, Nō possum cōtinere: vtrū sic intelligat, non possum continere etiā si velim: vel sic, nō possū, quia nolo: Si primo modo, patet hoc esse falsum: quia si impulerit eū timor vel cupiditas ad hoc quod velit tam cito, potest cōtinere. Verbi gratia: Si debeat lucrari ex cōtinētia sua mille marcas, vel castrū, vel ciuitatē, vel domū, vel si sciat se tam cito post peccatū amissurū pedē suū, vel aliud membrū, vel si videat sibi paratū lectū igneum in quo oporteat eū iacere, cū à lecto mulieris surrexerit. Vnde Bern. Ignosce Dñe, ignosce, excusamus, tergiuersamur, vix est aliquis qui in eis q̄ ad se sunt experiri velit quid possit etiā quod prōptissimē secundū carnē potest vel secundum seculū, siue timor impulerit, siue cupidi-

ras traxerit. Si secūdo modo intelligat, non possum continere,
 quia nolo: igitur nō est non posse in causa, sed potius non velle
 in culpa, iuxta verbum Aug. Duodecimō potest quari ab ipso
 qui dicit se non posse continere, verum intelligat q̄ non potest
 cōtinere suis viribus sine Dei auxilio, aut intelligat q̄ etiā ad-
 iutus à Deo non possit. Si secūdo modo, hoc est manifestè fal-
 sum, & etiā sapit haresim. Si primo intelligat, hoc planè ve-
 rum est. Sine adiutorio enim diuino nihil possumus: vnde Ioā.
 15. Sine me nihil potestis facere. Et 2. Cor. 3. Nō quōd sufficētes
 simus cogitare aliquid à nobis quasi ex nobis: sed sufficientia
 nostra ex Deo est. Et Aug. Dñe, sine te nihil sunt omnes cona-
 tus mei. Et Sap. 8. Vt sciri quoniā aliter non possum esse conti-
 nens, nisi Deus det, & hoc ipsum erat sapientia, scire cuius esset
 hoc donū: adij. Dominum, & deprecatus sum eum. Matt. 19. Cū
 quærerēt discipuli, quis potest saluus esse? Respōdit Iesus. Apud
 homines impossibile est, apud Deum omnia possibilis sunt, vbi
 dicit interlin. Impossibile est apud homines vt per se à suis cu-
 piditatibus cōuertantur. Et Ioan. 7. Nemo potest venire ad me,
 nisi Pater meus traxerit eum. Hoc autē valde vtile est ostēdere
 hominibus, q̄ virib⁹ suis saluari nō possūt, nec à peccato absti-
 nere. Hoc enim persuaso eis potest eos monere homo ad tria
 valde eis vtilia: ad cor. iustificationē scilicet, ad excutiendam
 quādam stultā præsumptionē, & fiduciā qua credūt se conuerti
 quādo voluerint. De qua legitur Eccl. 29. Repromissio nequissi-
 ma multos pdidit. Mira insania: ille qui nō potest, cū liber est,
 diabolo resistere, sperat eā ab eo captus. erit & ligatus, viribus
 suis de manibus eius liberari, quū scriptum sit Iob. 41. q̄ factus
 est vt nullum timeret, & nō est potestas in terra qua ei valeat
 cōparari. Qui in mortali est, captus est & ligatus. Vnde Prouer.
 5. Iniquitates suae capiunt impiū, & funibus peccatorum suorum
 quilibet constringitur. Itē qui non potest se tenere ne ad impul-
 sum tentationis cadat in foueā peccati: quomodo sperat se cō-
 fractū casu, consuetudine præssum, aggre peccatorū obrutum
 à tam profunda fouea per se exire eo qui impulit ei resistere?
 Imò quod amplius est, sperat homines cū morte spiritali mor-
 tui fuerint, seipos posse resuscitare. Et vt breuiter dicā, in præs-
 senti se nihil posse asserūt: sed in futuro, quando ex se erūt im-
 potēiores & Dei adiutorio minus digni, quia est diutius offen-
 derunt, quando etiā diabolus magis laborabit ad impediendū
 salutem eorum. Ipse enim calcaneo insidiatur id est, fini homi-
 nis. Quod haberi potest ex hoc quod dictū est serpenti Gen. 3.

Tu insidiaberis calcaneo illius. Tunc, inquā, omnia se posse presumūt. ¶ Secundò potest homo monere eos ad hoc quòd gratiā eius studeant sibi cōparare: sine cuius auxilio cōverti nō possunt eleemosynas suas largiēdo, orando Deū, & suffragia sanctorum & virorū iustorū imploṛādo. ¶ Terriò nō possunt moneri ad hoc ne fingant se quin faciāt quòd possunt, etiā aliqua quæ vidētur sibi difficilia. Dñs enim nō vult iuuare eos qui se nō iuuāt: imò quasi fingit se, quia ipsi fingūt se. Vnde Sap. i. Spiritus disciplinæ erugiet nētū. ¶ Item potest sic quæri ab eo qui dicit se cōtinere nō posse. Aut vis continere, & non potes: aut potes, & non vis. Si vis & nō potes, infidelis est Deus qui patitur te tētrari supra posse tuū. Præterea nōne credis q̄ omnia possis cū eo qui omnia potest? Sicut vulgariter dicit qui non habet nisi quinque solidos, Ego & rex habem⁹ centū millia marcarū. Nō potest parū esse illud posse, cuius defectū posse diuinū paratum est supplere. Si autē potes & nō vis, inexcusabilis es. ¶ Vltimò potest quæri à tali, an possit aliquo tēpore cōtinere. Quòd si dixerit sic per mēsem: ostēdendū est ei quòd potius sperare debet q̄ sequenti mēse contineat quā mīsto. Primò, quia cōsuetudo iuuabit eū. De qua Tullius: Optima forma viuēdi est eligēda, quā iocundā reddet assuetudo. Poēta: Quod male fers, assuesce, feres. Præterea sperare debet Deum esse paratiorem ad iuuandum, quum postquā per mensem pro amore eius cōtinuerit quā ante, si tamen ex corde instāter hoc petierit. Itē quā ipse nō sit securus de vita nō dico per mēsem, sed nec per vnā horā, qua ratione sperat se accepturū à Deo vitā, eadē debet ipse sperare se accepturū virtutem seruiēdi Deo in vita illa, nec debet disponere se seruiturū diabo lo in vita q̄ nondū habet. Nō debet similis esse operario ebrioso & lasori, qui prius obolum perdit, quā illum lucratus sit.

TRACTATUS IIII.

De Auaritia.

De his que faciunt ad detestationem huius vitij PARS I. que habet nouem capitula.

De ordine dicendorum in isto tractatu. Et quòd natura dissuadeat Auaritiam. CAP. I.

OST vitiū Gulæ & Luxuriæ dicemus de vicio Auaritiæ: quia tractatus de vicio isto vtilior est prædicationi, quā tractatus aliorum vitiorum, hunc enim ordinē tradit Ber. vt id prius, quod maturius ad salutē. De quo vitiō hoc ordine dicemus, Primò dicemus de his que